QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-}amis 6 ta' {unju 2002

Numru 8

~itazzjoni 3467/1996

Medairco Limited

versus

***Ack Limited* u Anthony Sammut**

Din hija azzjoni g]all-]las ta' kambjalijiet b'kontro-talba mill-konvenuti.

Is-so`jetà attri`i qieg]da titlob illi l-qorti tikkundanna lill-konvenuti *in solidum* i]allsuha sitt elef erba' mija u disg]a u tletin lira u sebg]a u sittin `ente\mu (Lm6,439.67) valur ta' kambjalijiet. Qieg]da titlob ukoll l-ispejje\, fosthom dawk ta' ittra uffi`jali tat-13 ta' Mejju 1996, u l-img]ax mid-data meta kellha tit]allas kull kambjala sa meta jsir il-]las.

Is-so`jetà attri`i kienet talbet ukoll li l-kaw\a tinqata' bid-dispensa tas-smig], billi dehrilha illi l-konvenuti ma kellhomx e``ezzjonijiet x'jag]tu. Il-qorti, i\da,

b'dikriet tal-21 ta' Jannar 1997[1], laqg]et it-talba tal-konvenuti biex jikkontestaw il-kaw\a, u l-konvenuti ressqu dawn l-e``ezzjonijiet[2]:

1. il-kambjalijiet li qieg]ed jintalab il-]las tag]hom kienu mdawrin favur *Mid-Med Bank Ltd*, u g]alhekk is-so`jetà attri`i ma setg]etx tmexxi b'dawn il-pro`eduri g]ax g]addiet il-proprjetà fil-kambjalijiet lil]addie]or; u
2. it-talba hija intempestiva g]ax il-]las kellu jkun g]al appalt g]all-konsenja u t-tqeg]id ta' sistema ta' *air conditioning* u dan is-sistema sallum g]adu ma hux lest.

Il-konvenuti nqdew ukoll bil-pro`eduri mibdija mill-attri`i biex ressqu l-kontro-talbiet tag]hom. Fissru illi s-so`jetà konvenuta *Ack Limited* kienet qabbdet b'appalt lill-attri`i biex tikkonsenja u tqieg]ed sistema ta' *air conditioning* fil-*Marina Palace Hotel,* l-Imsida. Sallum l-appalt g]adu ma tlestiex. Barra minn hekk, is-so`jetà attri`i kienet qieg]det xi *air conditioners* illi wara l-atturi saru jafu illi ma setg]ux jitqieg]du fil-post mag]\ul mill-attri`i. Min]abba f'hekk il-konvenuta *Ack Limited* sofriet danni.

Il-konvenuti g]alhekk g]amlu dawn il-kontro-talbiet biex il-qorti:

1. tag]ti lill-attri`i \mien qasir biex tlesti l-appalt kif iridu s-seng]a u l-arti;
2. jekk l-appalt ma jitlestiex mis-so`jetà attri`i, tag]ti lill-atturi s-setg]a illi jag]mlu huma x-xog]lijiet me]tie[a, ta]t id-direzzjoni ta' perit ma]tur mill-qorti, u t]allas l-ispejje\ l-attri`i;
3. tg]id illi l-attri`i g]andha twie[eb g]ad-danni illi sofrew il-konvenuti fl-esekuzzjoni ta' l-appalt;
4. tillikwida dawn id-danni; u

---

[1] *Foll.* 34 *et seqq.*

[2] *Fol.* 37.

5. tikkundanna lill-attri`i t]allas id-danni hekk likwidati, flimkien ma' l-ispejje\ tal-kaw\a.

G]all-kontro-talbiet is-so`jetà attri`i ressqet l-e``ezzjoni illi hija esegwiet l-appalt kollu[3].

Billi tassew illi l-kambjalijiet, g]alkemm kienu f'idejn is-so`jetà attri`i u minn din kienu esebiti fl-atti tal-pro`ess, kienu mdawrin favur terzi, u g]alhekk is-so`jetà attri`i f'dak l-istadju ma setg]etx titqies sidt tag]hom, fis-seduta tas-26 ta' Novembru 1998 is-so`jetà attri`i talbet illi tie]u lura l-kambjalijiet mill-pro`ess sabiex ter[a' tippre\entahom mill-[did aktar 'il quddiem[4]. G]alkemm il-konvenuti opponew g]al din it-talba, il-qorti b'dikriet tal-5 ta' Frar 1999[5] laqg]etha.

Wara dan id-dikriet, is-so`jetà attri`i]adet lura l-kambjalijiet u re[g]et ippre\entathom mill-[did wara illi re[g]u [ew imdawrin lura favur tag]ha[6].

Billi, g]alhekk, illum il-kambjalijiet huma tas-so`jetà attri`i, ma hemmx g]alfejn inqisu aktar l-ewwel e``ezzjoni.

Ng]addu issa biex inqisu l-meritu tal-ka\.

It-talba tas-so`jetà attri`i hija mibnija fuq kambjalijiet ma]ru[a mis-so`jetà kon-venuta u avallati mill-konvenut Anthony Sammut *proprio*. Dawn il-kambjalijiet in]ar[u favur is-so`jetà attri`i; din, kif rajna, dawrithom favur *Mid-Med Bank Limited* u l-bank re[a' dawwarhom lura favur tag]ha.

It-talba tas-so`jetà attri`i g]all-]las ta' dawn il-kambjalijiet hija provata bil-kambjalijiet infishom. G]alhekk imiss lill-konvenuta illi turi g]ala ma g]andhiex

3 *Fol.* 42.

4 *Fol.* 77.

5 *Foll.* 79 *et seqq.*

6 *Foll.* 83 *et seqq.*

ti[i kundannata t]allas il-kambjalijiet. Il-konvenuta qieg]da tg]id illi t-talba hija intempestiva billi l-attri`i g]adha ma g]amlitx dak kollu li ntrabtet li tag]mel u g]amlet xi xog]ol]a\in.

G]alkemm din hija e``ezzjoni li titqies personali g]all-possessur tal-kambjala, g]ax mibnija mhux fuq il-kambjala nfisha i\da fuq il-kuntratt li wassal g]all-]ru[tag]ha, madankollu, xorta tista' ting]ata f'din il-kaw\a g]ax il-partijiet huma l-istess partijiet li dehru fuq il-kuntratt[7].

Il-partijiet jaqblu illi l-ftehim bejn il-partijiet kien g]all-konsenja u t]addim ta' \ew[tipi ta' *air conditioning units* fil-lukanda tal-konvenuta.

L-ewwel tip kien dak li jissejja] *window unit.* Dawn il-*units* twa]]lu mal-fa``ata tal-lukanda u t]addmu, i\da wara xi \mien, wara intervent mill-Awtorità ta' l-Ippjanar billi ma kienx hemm permess g]al dawn il-*units*, is-so`jetà konvenuta kellha taqlag]hom u dda]]alhom aktar 'il [ewwa fil-]ajt tal-fa``ata biex ma jibqg]ux jispor[u.

Dan [ara g]ax fil-pjanti li kienet issottomettiet is-so`jetà konvenuta lill-awtorità ma kienx ma]sub g]al dawn il-*units*[8].

Is-so`jetà attri`i qieg]da tg]id illi, ukoll kif qeg]din illum, *i.e.* imda]]lin fil-]ajt ming]ajr ebda parti minnhom tispor[i 'l barra, dawn il-*units* xorta jistg]u ja]dmu, basta mal-[nub ikollhom bi\\ejjed spazju mnejn jie]du l-arja. Is-so`jetà konvenuta, i\da, qieg]da tg]id illi ma humiex qeg]din ja]dmu.

Fil-fehma tal-qorti, dan ma hux ka\ fejn is-so`jetà konvenuta talbet lill-attri`i tbig]ilha *units* illi jkunu jaqblu mal-permess illi kellha, u l-attri`i naqset milli tag]mel hekk; huwa ka\ fejn il-konvenuta naqset g]al kollox milli ta]seb g]all-

---

7 Art. 198(1), Kod. Kumm.

8 Ara x-xiehda ta' Oreste Galea fis-seduta tat-8 ta' Novembru 2001, *fol.* 162.

permess, kif jidher mix-xiehda tal-*principal enforcement officer* ta' l-Awtorità ta' l-Ippjanar. G]al dan in-nuqqas ma tistax titfa' l-]tija fuq l-attri`i, u g]alhekk l-e``ezzjoni ta' intempestività, safejn tolqot dawn il-*units*, ma tistax tintlaqa'.

Il-*units* l-o]rajn huma *split units*. Is-so`jetà konvenuta qieg]da tg]id illi dawn il-*units* qatt ma t]addmu mill-attri`i u illi hi kienet ilmentat ma' l-attri`i dwar hekk, waqt illi l-attri`i qieg]da tg]id illi x-xog]ol sar kollu u qatt ma kien hemm ilmenti mill-konvenuta qabel ma saret il-kaw\a.

Din il-qorti ssibha ftit iebsa biex temmen lill-konvenuta meta tg]id illi kienet ilmentat ma' l-attri`i dwar dawn il-*units* meta tqis illi bejn Mejju ta' l-1995, meta n]ar[u l-kambjalijiet, u l-10 ta' Jannar 1997, meta deher ir-rappre\entant tal-konvenuta g]all-ewwel dehra fil-kaw\a, ma g]amlet xejn bil-miktub: la xi att [udizzjarju u lanqas ittra bl-avukat. Lanqas ma tqis wisq kredibbli dak illi xehed b'*affidavit* Francis Catania, *electrician* imqabbad mill-konvenuta, meta qal illi dawn il-*units* baqg]u ma tqabbdux g]ax is-so`jetà attri`i baqg]et ma g]arrfitx lill-konvenuta jekk kinitx me]tie[a provvista elettrika b'*phase* wie]ed jew bi tlieta. Li kieku kien dan biss li qieg]ed i\omm biex il-pro[ett jitlesta u biex il-konvenuta t]allasha, is-so`jetà attri`i kienet sejra ma tag]tix dan it-tag]rif?

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti aktar temmen lill-attri`i meta tg]id illi l-ilmenti mressqa llum mill-konvenuti huma biss sku\a biex ma j]allsux.

L-e``ezzjoni ta' intempestività hija g]alhekk mi`]uda. G]all-istess ra[unijiet, il-kontro-talbiet ukoll huma mi`]uda.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi, wara li ti`]ad it-tieni e``ezzjoni tal-konvenuti u ti`]ad ukoll il-kontro-talbiet, tikkundanna lill-konvenuti *in solidum* i]allsu lill-attri`i s-somma ta' sitt elef erba' mija u disg]a u tletin lira u sebg]a u sittin `ente\mu (Lm6,439.67), flimkien ma' l-img]axijiet mitluba fi`-`itazzjoni.

L-ispejje\ [udizzjarji,]lief dawk li dwarhom [à ng]atat de`i\joni fid-dikriet tal-5 ta' Frar 1999, g]andhom i]allsuhom il-konvenuti.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.